

10-2010

Standpunt van Plantum NL inzake fytoosanitair beleid

De visie van Plantum NL op fytoosanitair beleid; nationaal en internationaal

Inleiding

De Nederlandse sector uitgangsmateriaal heeft een zeer sterk internationaal karakter. Zowel de wereldwijde export als de import van stekken, zaden, jonge planten en weefselkweekmateriaal is een dagelijkse aangelegenheid. De laatste jaren heeft er een verdere internationalisering plaatsgevonden van de productie van uitgangsmateriaal buiten Nederland onder regie van de Nederlandse bedrijven. Ook veredelingsonderzoek vindt op buitenlandse vestigingen plaats.

Nederland neemt als belangrijk productieland en exportland van kwalitatief hoogwaardig uitgangsmateriaal een belangrijke positie in de wereld in. Het is voor de sector dan ook van groot belang dat de toegang tot buitenlandse markten soepel verloopt evenals de import en interne handel in de EU. Dat vraagt enerzijds om heldere, technische onderbouwde en geharmoniseerde regelgeving en anderzijds om een kosteneffectief, niet-bureaucratisch systeem.

De sector is verantwoordelijk voor de gezondheid van het teeltmateriaal en heeft er vanuit haar leveranciersrol alle belang bij dit zo optimaal te kunnen garanderen. De kennis over ziekte en plagen, de mogelijkheden voor bestrijding en beheersing en het toepassen van preventieve maatregelen zoals hygiënemaatregelen zijn hiervoor belangrijke voorwaarden.

Hoofdpunten sector uitgangsmateriaal

In deze notitie schetst Plantum NL de hoofdpunten die volgens de sector van belang zijn om de fytoosanitaire doelstellingen vanuit maatschappelijk oogpunt te behalen en tegelijkertijd beter passen bij de huidige internationale ontwikkeling en introductie van nieuwe rassen, de productie en handel teeltmateriaal (zaden, stekken, in vitro materiaal, bollen / knollen).

Deze hoofdpunten zijn:

- a) Preventie in de keten.
- b) Kennisontwikkeling en kennisbehoud.
- c) Delegeren van fytoosanitaire taken onder toezicht naar het bedrijfsleven.
- d) Geharmoniseerde internationale regelgeving en markttoegang.
- e) Evaluatie van de quarantainelijst van de EU.
- f) Doelmatige en kosteneffectieve uitvoering van fytoosanitaire inspecties in Nederland.

Ad a) Preventie in de keten

De sector heeft groot belang bij preventie tegen schadelijke organismen. Het voorkomt niet alleen (financiële) schade in het productieproces en de logistieke keten maar voorkomt ook de introductie en verspreiding van schadelijke organismen op bedrijfsniveau en in de keten. Ook in het kader van aansprakelijkheid is het van belang dat het teeltmateriaal aan de hoogst mogelijke eisen van gezondheid voldoen.

De sector initieert maatregelen en ketensystemen die uitgaan van preventie. Deze maatregelen en systemen (bijvoorbeeld GSPP in de productie van tomatenzaden en tomatenplanten) kunnen een goede basis zijn voor fytosanitaire garanties. De inzet ervan biedt dan ook kansen voor zowel de sector als de overheid.

Ad b) Kennisontwikkeling en kennisbehoud

Het Nederlandse kenniscluster (overheid, kennisinstellingen, bedrijfsleven) heeft een hoog kennisniveau op fytosanitair gebied.

Deze voorsprong is cruciaal voor het bedrijfsleven omdat het het internationale marktleiderschap ondersteunt van de Nederlandse land- en tuinbouw. Bovendien is de kennis onontbeerlijk bij de uitvoering van het fytosanitair beleid.

Deze kennisvoorsprong is echter niet vanzelfsprekend. Hier ligt volgens de sector een primaire verantwoordelijkheid voor de overheid om de kennis te onderhouden en verder te ontwikkelen, onder andere met blijvende investeringen in het beleidsondersteunend onderzoek en internationale samenwerking. Samenwerking met andere EU lidstaten draagt niet alleen bij aan een breder kennisnetwerk, maar ook aan het efficiënt inzetten van middelen en harmonisatie van diagnostische testmethoden.

De sector kan bijdragen aan de toegepaste technieken onder andere door ISHI (international seed health initiative)- en bijdragen met bedrijfslaboratoria aan Europese en nationale ringonderzoeken en wil bijdragen aan het vaststellen van de fytosanitaire onderzoeksagenda.

Ad c) Delegeren fytosanitaire taken onder toezicht naar het bedrijfsleven

Op dit moment staat de EU Fytorichtlijn niet toe dat het bedrijfsleven de uitkomsten van eigen fytosanitair onderzoek of fytosanitaire inspecties van partijen kan gebruiken voor de afgifte van officiële fytosanitaire documenten.

Voor de afgifte van het plantenpaspoort geldt dat niet elke partij gecontroleerd hoeft te worden. Wel geldt dat er jaarlijks door de fytosanitaire autoriteit een bedrijfscontrole plaatsvindt. De bedrijfsautorisatie voor de afgifte van plantenpaspoorten is een vorm van gedelegeerde taken onder toezicht.

De sector vindt het gewenst dat het fytosanitaire onderzoek, waaronder laboratoriumonderzoek, en de fysieke controles die bedrijven al reeds uitvoeren, zoals veldinspecties / gewascontroles en bemonstering en testen, de basis kunnen zijn voor fytosanitaire garanties. Met de al bestaande keuringsystematiek in Nederland van teeltmateriaal kan een systeem van bedrijfscontrole i.p.v. productcontrole leiden tot minder eindcontrole en daardoor tot logistieke voordelen en lagere inspectiekosten.

Verder is het gewenst dat niet alleen het onderzoek van geaccrediteerde bedrijven in Nederland worden erkend maar ook van geaccrediteerde bedrijven in derde landen. Dit zal op basis van afspraken tussen Nederland of de EU en een derde land tot stand moeten komen.

Ad d) Geharmoniseerde internationale regelgeving en markttoegang

De sector heeft, gezien de internationale activiteiten, belang bij eenduidige regelgeving en eenvoudige markttoegang. De regelgeving is lang niet altijd ingesteld op de internationale routes van export, import en re-export. Dit leidt tot handelsbelemmeringen en vertragingen in het handelsproces. Het is derhalve van groot belang om in te zetten op afspraken die rekening houden met de praktijk. Daarnaast neemt de complexiteit van importeisen toe. De toegankelijkheid tot deze informatie is van groot belang.

Plantum NL vindt een grotere betrokkenheid van stakeholders zoals het bedrijfsleven bij het vaststellen van regelgeving (o.a. impactanalyse) nodig en is bereid hiervoor input te leveren.

Markttoegang wordt vaak bemoeilijkt door fytosanitaire importeisen. De samenwerking met de Nederlandse overheid waaronder het netwerk van Landbouwraden is van groot belang om markten open te krijgen en open te houden. In sommige gevallen kunnen de vrijwillige kwaliteitssystemen voor teeltmateriaal in Nederland een basisgarantie vormen voor export.

Nederland kan hiermee zelfs een voorsprong hebben op andere exporterende landen.

De inzet van het Ministerie van EL&I en nVWA op fytosanitaire handelsbelemmeringen moet volgens Plantum NL dan ook op de huidige sterkte blijven.

Ad e) Evaluatie van de gereguleerde organismen (q-organismen en regulated non quarantaine pests) in de EU

Op de zeer uitgebreide quarantaine lijst van de EU staan volgens Plantum NL een aantal organismen waarvan het twijfelachtig is of de quarantaine status nog wel gerechtvaardigd kan worden op basis van technisch wetenschappelijke criteria. Dit terwijl de fytosanitaire eisen voor import en handel binnen de EU met deze organismen samenhangen.

De lijst vraagt dan ook om een evaluatie. Met name voor organismen die al voorkomen in de EU maar niet verder verspreid mogen worden, is de vraag of de quarantaine status nog gehandhaafd zou moeten worden. De EU wil de categorie regulated non quarantaine pests (RNQP) invoeren en denkt daarbij aan een nultolerantie. Ook voor deze organismen geldt een wetenschappelijk onderbouwde analyse ter bepaling van de status van het organisme.

De evaluatie van organismen vraagt vervolgens om een structurele inbedding in de EU.

Behalve de EU stellen derde landen importeisen aan producten om de insleep van lokaal gereguleerde organismen te voorkomen. Deze eisen lijken niet altijd wetenschappelijk gerechtvaardigd omdat het bijvoorbeeld niet kan voorkomen of overdraagbaar is via het desbetreffende product. Het vereenvoudigt de export als deze eisen kunnen vervallen. De sector wil in afstemming met de Nederlandse overheid dat deze eisen ter discussie worden gesteld.

Ad f) Uitvoering fytosanitaire inspecties in Nederland

De reguliere fytosanitaire import- en exportinspecties worden sinds september 2007 door de vier keuringsdiensten uitgevoerd onder toezicht van de nVWA divisie Plant (voorheen PD). De bedoeling was dat de uitvoering efficiënter kan verlopen en daarmee een kostenbesparing oplevert voor enerzijds het bedrijfsleven en anderzijds de overheid.

De aansturing van de keuringsdiensten door de nVWA vraagt meer overleg en afstemming.

De sector heeft er belang bij dat deze afstemming goed verloopt en er duidelijke communicatielijnen zijn met de sector.

Nederland is één van de grootste exportlanden ter wereld; bevordering van markttoegang wordt daarom van algemeen belang beschouwd. De overheid voorziet hierin door instandhouding en bekostiging van verschillende organen die zich hiermee bezighouden. Bij import- en exportinspecties wordt het profijtbeginsel toegepast, waarbij de kosten van de inspecties (incl. benodigde toetsen) worden doorbelast aan de belanghebbende importeur of exporteur. Dit is in de meeste andere EU lidstaten anders geregeld. Het verschil in de kostendoorberekening kan leiden tot concurrentieverschillen. De kostentoerekening aan inspecties vraagt daarom blijvend aandacht van de sector.

Resultaat door afstemming en samenwerking

Om de beoogde doelen te bereiken zal Plantum NL afstemming zoeken met andere Nederlandse brancheorganisaties als ook met collega-organisaties in andere landen. Ook de inzet en samenwerking met de regionale organisaties (waaronder ESA en EU Plant) en ISF is van groot belang.

Natuurlijk wordt ingezet op sympathie en draagvlak voor de ideeën bij de Nederlandse overheid.